BOSNA I HERCEGOVINA
UREDZARAZMATRANJE ŽALBI
Filijala/Podružnica Mostar

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РАЗМАТРАЊЕ ЖАЛБИ
Филијала Мостар

Broj: JN2-03-07-1-1131-8/21

Mostar: 09.06.2021. godine

Ured za razmatranje žalbi BiH, Podružnica Mostar rješavajući po žalbi ponuditelja „Jani" d.o.o. Mostar izjavljenoj na Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuditelja u postupku javne nabave „Usluge izrade glavnog projekta i usluge projektantskog nadzora nad izvođenjem radova za adaptaciju i rekonstrukciju službenih prostorija Porezne uprave FBiH" br.13/06-3-11-30-524-7/21 od 12.4.2021.god. ugovornog tijela Porezna uprava FBiH, Sarajevo, na temelju članka 93. stavak (7), članka 103. stavak (2), članka 104. i članka 111. stavak (1) točka d) Zakona o javnim nabavama ("Službeni glasnik BiH" broj 39/14), na sjednici Vijeća III, održanoj dana 09.06.2021. godine donio je

R J E Š E N J E

1. Usvaja se žalba ponuditelja „Jani" d.o.o. Mostar izjavljenoj na Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuditelja u postupku javne nabave „Usluge izrade glavnog projekta i usluge projektantskog nadzora nad izvođenjem radova za adaptaciju i rekonstrukciju službenih prostorija Porezne uprave FBiH" br.13/06-3-11-30-524-7/21 od 12.4.2021.god. ugovornog tijela Porezna uprava FBiH, Sarajevo, i poništava se predmetni postupak nabave u cjelosti:
   - **Odluka o izboru najpovoljnijeg ponuditelja broj: 13/06-3-11-30-524-7/21 od 12.4.2021. godine;**
   - **Tenderska dokumentacija postupka nabave (zajedno s Obavijesti o nabavi br.1415-7-2-26-3-43/21 od 19.3.2021.god.), kao i svi akti doneseni u predmetnom postupku nabave**
2. Ovo tijelo donijet će posebno rješenje o povratu uplaćene naknade za pokretanje žalbenog postupka.

Obrazloženje

Ugovorno tijelo Porezna uprava F BiH (u daljnjem tekstu: ugovorno tijelo) je donijelo Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuditelja u postupku javne nabave „Usluge izrade glavnog projekta i usluge projektantskog nadzora nad izvođenjem radova za adaptaciju i rekonstrukciju službenih prostorija Porezne uprave FBiH" br.13/06-3-11-30-524-7/21 od 12.4.2021.god. Obavijest o nabavi brjo: 1415-7-2-26-3-43/21 od 19.3.2021. godine objavljena na Portalu javnih nabava.

Na navedenu Odluku, ponuditelj „Jani" d.o.o. Mostar (u daljnjem tekstu: žalitelj) je izjavio žalbu, koju je ugovorno tijelo u skladu sa člankom 100. stavak (5) Zakona o javnim nabavama, proslijedilo ovom tijelu kod koga je zaprimljena dana 26.04.2021. godine. Navedena žalba je kompletirana uplatom naknade za pokretanje žalbenog postupka dana 14.05.2021. godine.

Žalitelj u žalbi navodi da izjavljuje žalbu na Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuditelja (broj: 13/06-3-11-30-524-7/21 S.M. od 12. travnja 2021. godine) i Zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda (Broj: 13/06-3-11-30-524/21 - Komisija od 05. travnja 2021. godine). Žalitelj ističe da u Zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda ugovorno tijelo navelo je da se ponuditelj „JANI" d.o.o. Mostar isključuje zbog neispunjavanja uvjeta iz tenderske dokumentacije, odnosno Povjerenstvo ugovornog tijela konstatiralo je da je ponuditelj „JANI" d.o.o. Mostar dostavio Potvrdu od solventnosti banke od 23.03.2021. godine, na kojoj je naznačeno da se radi o glavnom računu koji je solventan, aktivan i nije bio blokiran, ali koja ne sadrži podatak da ista nije bio blokiran u posljednjih šest (6) mjeseci računajući od datuma objave Obavještenja o javnoj nabavi na portalu javnih nabava, čime ugovorno tijelo smatra da ovaj zahtjev ugovornog tijela nije ispoštovan niti ispunjen.

Člankom 47. Zakona o javnoj nabavi BiH definirano je da ''Ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji može utvrditi minimalne uslove u pogledu ekonomske i finansijske sposobnosti kandidata/ponuđača, kao i dokaze koji se zahtijevaju, a koji mogu biti: a) odgovarajući dokument koji izdaje banka ili dmga financijska institucija, a kojim se dokazuje ekonomsko-finansijska sposobnost u pogledu činjenica koje se mogu dokazati iz dokumenata koje izdaje banka ili druga financijska institucija u skladu s pozitivnim propisima;''

Člankom 50. Zakona o javnim nabavama (Tehnička i profesionalna sposobnost u postupku nabavke usluga) definirano je da "U postupku javne nabave usluga ugovorno tijelo može zahtijevati jedan ili više dokaza o tehničkoj i profesionalnoj sposobnosti kandidata/ponuditelja, i to: a) spisak izvršenih ugovora u skladu s člankom 48. stavak (2) ovog zakona, a koji su u vezi s predmetnom nabavom, za period ne duži od tri godine ili *od datuma registracije, odnosno početka poslovanja*, ako je kandidat/ponuditelj regispifan, odnosno *počeo s radom prije manje od tri godine*;

Člankom 47. Zakona o javnim nabavama točka a) ne definira se period od šest (6) mjeseci kako je navedeno u predmetnoj tenderskoj dokumetaciji broj: 13/06-3-11-30-524/21 tj isključuje tvrke koje su registrirane u periodu manjem od šest (6) mjeseci od dana Obavještenja obavijesti o javnoj nabavi koja je objavljena 19. ožujka 2021. godine.

Budući da je ugovorno tijelo, u ostalim uvjetima a prvenstveno u pogledu osobne sposobnosti, dopustilo sudjelovanje u predmetnom postupku javne nabave, to isključuje mogućnost da se člankom 47. Zakona o javnoj nabavi onemogući ugovornom tijelu isključivanje kandidata ako nije registriran u periodu starijem od šest mjeseci od dana Obavještenja o javnoj nabavi. Apsolutno je apsurdno i neodrživo da se na konkrentnu javnu nabavu ne može pojaviti ponuditelj bez obzira na datum osnivanja tvrtke, odnosno nije nužno da bude registriran test mjeseci od datuma obavjesti obavještenja o javnoj nabavi, a u dijelu tenderske dokumentacije ekonomskoj i financijskoj sposobnost ponuditelja taj dio definirati periodom od šest mjeseci od datuma objave obavijesti o nabavi, isto je člankom 68. definira kao formalnost. Naglašavamo, člankom 47 točka c) i točka d), člankom 49., člankom 50. i člankom 51. Zakona o javnim nabavama omogućuju se dostavljanje dokumenta od početka poslovanja odnosno registracije gospodaraskog subjekta bez obzira kada je isti osnovan.

Uvjete iz ekonomske i financijske sposobnosti tenderske dokumentacije predočene su banci SBERBANKE BH d.d. u kojoj tvrtka JANI d.o.o. ima otvoren glavni račun, a budući da je tvrtka registrirana 25.1.2021. godine rečeno je da mogu izdati samo dvije potvrde koje dostavljam u prilogu od kojih je jedna već priložena u tenderskoj ponudit trtke JANI d.o.o..

U ponudi koju god da smo dostavili Potvrdu poslovne banke o solventnosti ne bi zadovoljili kriterij kako je navedeno u obrazloženju Zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda, broj: 13/06-3-11-30-524/2021 - Komisija, od 05.04.2021. godine na stranici 5, citiramo: „Ugovorni organ je tenderskom dokumentacijom, točka 3.3. a) tenderske dokumentacije, kao dokaz o ispunjenju uslova u pogledu ekonomske i financijske sposobnosti, zahtijevao:“ Potvrda poslovne banke izdata nakon objave Obavještenja o nabavci na portalu javnih nabava da glavni račun ponuđača (s naznakom da se radi o glavnom računu ponuđača) nije bio blokiran u posljednjih šest mjeseci računajući od datuma objave Obavještenja o javnoj nabavci na portalu javnih nabava“; „Komisija Ugovornog organa je konstatovala da je ponuđač na str.25/30 ponude dostavio potvrdu o solventnosti od 23.03.2021. godine, izdatu od strane SBERBANKE BH d.d., na kojoj je naznačeno da se radi o glavnom računu ponuđača koji je solventan, aktivan i nije bio blokiran, ali ne sadrži podatak da isti nije bio blokiran u posljednjih šest (6) mjeseci računajući od datuma objave Obavještenja o javnoj nabavci na portalu javnih nabavki, čime ovaj zahtjev Ugovornog organa postavljen tenderskom dokumentacijom nije ispoštovan niti ispunjen.“

Obrazložanje žalbe

- Člankom 47. Zakona o javnoj nabavi ne omogućuje ugovornom tijelu isključivanje kandidata ako nije registriran u periodu kako je navedeno u tenderskoj dokumentaciji, odnosno šest (6) mjeseci od datuma objave obavještenja o javnoj nabavi na portalu javnih nabava.
- Također člankom 47. točka c) i točka d), Člankom 49., člankom 50. i člankom 51. Zakona o javnim nabavama omogućuje se dostavljanje dokumenta od početka poslovanja odnosno registracije kandidata.
- U ponudi koju god da smo dostavili Potvrdu poslovne banke o solventnosti (a iste dostavljamo u prilogu) ne bi zadovoljili uvjet da glavni račun ponuđača nije bio blokiran

šest (6) mjeseci od dana Objave obavještenja na portal javnih nabava, jer je isti objavljen 19.03.2021. godine a tvrtka JANI d.o.o. Mostar je osnovana 25.01.2021. godine.

- Na osnovu članka 68 točka 3) koji glasi: "Ugovorno tijelo može pozvati kandidate/ponuditelje da u roku od tri dana pojasne dokumente koje su dostavili u skladu s čl. 45. do 51. ovog zakona ili da dostave originalne dokumente radi poređenja s kopijom koja je dostavljena uz ponudu, a s ciljem otklanjanja formalnog nedostatka dokumenata"

Povjerenstvo je iz dostavljenog Rješenja o registraciji u sklopu dostavljene tenderske dokumentacije trebalo i moglo uočiti datum registracije tvrtke JANI d.o.o. od 25.01.2021. godine te shodno tomu te članku 68. Zakona o javnoj nabavi zatražiti Zahtjev za pojašnjenje ponude tj. Predmetne Potvrde o solventnosti i njima spornom periodu od šest (6) mjeseci od dana obavještenja obavijesti o javnoj nabavi od 19.03.2021. godine radi otklanjanja potencijalnog formalnog nedostatka, kako definira članak 68. Zakona o javnim nabavama jer je točka 3.3 tenderske dokumentacije definirana članom 47. Zakona o javnim nabavama te se na istu primjenjuje članak 68. stavak 3 Zakona o javnim nabavama.

- Članak 68 točka 4 Zakona o javnim nabavama definira "Ugovorni organ dužan je odbaciti zahtjev za učešće ili ponudu i u sljedećim slučajevima kad: točka c) "nije otklonjen nedostatak iz stavka (3) ovog člana"
- Zahtjev za pojašnjenje ponude broj: 13/06-3-11-30-524-5/2021 - Komisija od 05.04.2021. godine upućen ponuditelju "VIZIJA" d.o.o. Sarajevo od strane Ugovornog tijela kako je navedeno u Zahtjevu za pojašnjenje navedeno je, citiramo "Uvidom u Vašu ponudu broj: 01-1/2021 od 24.03.2021. godine za predmetnu nabavku, *a na osnovu člana 68. Stav 3* Zakona o javnim nabavkama ("Službeni glasnik BiH", broj: 39/14) tražimo da pojasnite sljedeću nejasnoću: Ugovorno tijelo je tenderskom dokumentacijom od ponuditelja zahtijevao da dostave Izjavu o *podugovaranju*, kako slijedi: Tako je Točkom 5.2 tenderske dokumentacije od ponuditelja zahtjevano da dostave izjavu potpisanu od strane strane odgovorne osobe i ovjerenu pečatom ponuditelja, da ima namjeru dio ugovora podugovaranjem prenijeti na treće strane, sačinjenu u skladu s obrascem iz tenderske dokumentacije, samo ako ima namjeru vršiti podugovaranje."

Prema članku 68. stavku 3 na koje se poziva Povjerenstvo u Zahtjevu za pojašnjenje ponude, jasno je definirano da se pojašnjenje može zahtijevati isključivo na čl. 45. do 51. Zakona o javnim nabavama. Članak 73. Zakona o javnim nabavama definira podugovaranje te smatramo da povjerenstvo prekršilo Zakon o javnim nabavama i zakonska ovlaštenja tražeći pojašnjenje od tvrtke "VIZIJA" d.o.o. Sarajevo, jer je isto u suprotnosti s člankom 68 stavak 3 Zakona o javnim nabavama.

Nadalje, definicija solventnosti glasi: "Solventnost poduzetnika je njegova sposobnost da raspoloživim novcem podmiri sve svoje dospjele dugove u rokovima njihova dospijeća." (Izvorni znanstveni članak, prof. dr. sc. Petar Proklin, mr. sc. Marina Proklin: Likvidnost i solventnost poduzetnika kao podrška poslovnoj izvmosti, Ekonomski vjesnik br. 1 i 2 (19): 5 - 19, 2006). Prema stajalištu većine autora, za razliku od likvidnosti koja je kratkoročna sposobnost subjekta da izvršava svoje obveze, pa bi poduzeće bilo solventno potrebno je da je sposobno raspoloživim

novcem izvršavati svoje dospjele obveze najmanje 12 mjeseci odnosno jednu (1) godinu, što je u ovom slučaju ispunjeno budući da tvtka JANI d.o.o posluje nešto više od dva mjeseca.
Ugovorno tijelo tražilo je pojašnjenje ponude u dijelu u kojem nije ovlašteno to tražiti od drugog ponuditelja, a u ponudi ponuditelja "JANI" d.o.o. Mostar to je moglo učiniti jer se radilo od uvjetima iz članaka od 46.-51.Zakona o javnim nabavama, a iz Rješenja o registraciji razvidno je da je isti registriran 25.01.2021. godine. Sve naprijed spomenuto, nedvojbeno ukazuje na to da je poduzeće "JANI" d.o.o. Mostar solventno društvo kako to stoji i u Potvrdi banke te samim time u potpunosti ispunjava sve uvjete iz spomenute tenderske dokumentacije.
ZAKLJUČAK
Ugovorno tijelo nije postupilo prema članu 68. Zakona o javnim nabavama.
Članak 47. Zakona o javnoj nabavi ne omogućuje ugovornom tijelu isključivanje kandidata ako nije registriran u periodu kako je navedeno u tenderskoj dokumentaciji, odnosno šest mjeseci od datuma objave obavještenja o javnoj nabavi na portaul javnih nabava, a prema članku 68. stavak 3 isto spada u formalnost
Članak 47 točka c) i točka d); članak 49, članak 50. i članak 51. Zakona o javnim nabavama omogućuju dostavljanje dokumenta od početka poslovanja.
Na osnovu navedenog molimo ugovorni organ da prihvati Žalbu tvrtke JANI d.o.o. Na temelju svega naprijed navedenoga, očekujemo da uvažite našu žalbu i poništite Zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda i Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuditelja.

Ugovorno tijelo u izjašnjenju na žalbu navodi da je tenderskom dokumentacijom, kao dokaz da su ispunjeni minimalni uslovi u pogledu ekonomske i finansijske sposobnosti ponuđača u skladu sa članom 47. Zakona o javnim nabavkama, tražio dokaz: a) Potvrda poslovne banke izdata nakon objave Obavještenja o nabavci na portalu javnih nabavki da glavni račun ponuđača (s naznakom da se radi o glavnom računu ponuđača) nije bio blokiran u posljednjih šest (6) mjeseci računajući od datuma objave Obavještenja o javnoj nabavci na portalu javnih nabavki. Tenderskom dokumentacijom propisano je da se navedeni dokument dostavlja kao obična kopija zajedno sa Izjavom koju ovjerava ponuđač, čija forma je propisana od strane Agencije za javne nabavke, te čiji obrazac je sastavni dio ove tenderske dokumentacije u obliku Priloga br. 5. Izjava se mora popuniti u svim predviđenim kolonama za upis.
U skladu s odredbama člana 47. stav (1) tačka a) Zakona o javnim ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji može utvrditi minimalne uslove u pogledu ekonomske i finansijske sposobnosti kandidata / ponuđača, kao i dokaze koji se zahtijevaju, a koji mogu biti: odgovarajući dokument koji izdaje banka ili druga finansijska institucija, a kojim se dokazuje ekonomsko-finansijska sposobnost u pogledu činjenica koje se mogu dokazati iz dokumenata koje izdaje banka ili druga finansijska institucija u skladu sa pozitivnim propisima. U smislu navedene zakonske odredbe, ugovorni organ može od ponuđača u tenderskoj dokumentaciji zahtijevati izvod centralne banke o računima koje ponuđač ima otvorene kod poslovnih banaka te uz to i potvrde poslovnih banaka da računi nisu bili u blokadi za određeni vremenski period, npr. tri, šest ili dvanaest mjeseci računajući od momenta izdavanja potvrde. U tom smislu prethodno navedeno „dokazi koje je dužan dostaviti izabrani ponuditelj moraju sadržavati potvrdu da je u trenutku predaje ponude ispunjavao uvjete

koji se traže tenderskom dokumentacijom". Nadalje, ako zahtijeva jedan ili više od navedenih dokumenata, ugovorni organ dužan je u tenderskoj dokumentaciji jasno i precizno definirati dokaze koje je kandidat / ponuđač dužan dostaviti u svrhu dokazivanja ekonomske i finansijske sposobnosti

Član 47. Zakona o javnim nabavkama definira institut ekonomske i finansijske sposobnosti, kao jedan od segmenata, odnosno uslova na osnovu kojih ugovorni organ provjerava i ocjenjuje da li je kandidat / ponuđač pouzdan i sposoban da izvrši ugovor, u skladu s uslovima utvrđenim u tenderskoj dokumentaciji. Uslovi ekonomske i finansijske sposobnosti su fakultativnog karaktera i nisu uslov koji se obavezno postavlja u tenderskoj dokumentaciji, već ugovorni organ procjenjuje da li ovaj uslov smatra bitnim za izvršenje predmeta nabavke u svakom slučaju pojedinačno. S tim u vezi, ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji može utvrditi minimalne uslove u pogledu ekonomske i finansijske sposobnosti kandidata / ponuđača, kao i dokaze koji se zahtijevaju, a što je u konkretnom slučaju ovaj ugovorni organ i učinio.

Ukoliko je neki od potencijalnih ponuđača smatrao da je ugovorni organ, postavljajući zahtjev u pogledu ekonomske i finansijske sposobnosti na naprijed navedeni način, prekršio odredbe Zakona o javnim nabavkama imao je mogućnost izjaviti žalbu na tendersku dokumentaciju. Ako potencijalni ponuđač ne izjavi žalbu na tendersku dokumentaciju smatra se da se slaže sa definisanim uslovima iz tenderske dokumentacije te je u skladu sa tim obavezan dostaviti sve ono što je ugovorni organ zahtijevao u tenderskoj dokumentaciji, kako bi dokazao da je kvalifikovan za izvršenje budućeg ugovora.

Podsjećamo da ie članom 101. stav (6) Zakona o javnim nabavkama propisano da žalilac koji ie propustio izjaviti žalbu prema odredbama st. 1 do (5) ovog člana gubi pravo tražiti ispitivanje zakonitosti po istom osnovu, u kasniioi fazi postupka, te ukoliko će eventualno ulagati žalbu na tendersku dokumentaciju zbog strožiie postavljenih zahtjeva u odnosu na zakonski minimum, ponuđač to može učiniti isključivo u fazi u koioi se mogu ulagati pravni lijekovi na tendersku dokumentaciju. Ukoliko to niie učinio, da bi dostavio prihvatljivu ponudu ponuđač mora da dostavi ponudu koia u svemu odgovara zahtjevima iz tenderske dokumentacije, bez obzira da li su ti zahtjevi usklađeni sa propisima ili ne.

Kako žalitelj dijelom predmetne žalbe osporava pravnu valjanost i osnovanost zahtjeva propisanih i traženih u tenderskoj dokumentaciji, naročito u pogledu dokaza koje je ovaj ugovorni organ tražio u pogledu ekonomske i finansijske sposobnosti, u skladu s članom 101. stav 61 Zakona o javnim nabavkama žaliteli nema pravo da u žalbi na Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača osporava odredbe tenderske dokumenatciie, budući da u zakonom propisanom roku niie osporavao niti izjavio žalbu na tendersku dokumentacije, te to ne može činiti u ovoj fazi postupka.

Također, kako je portal javnih nabavki osavremenjen i sadrži mogućnost da potencijalni zainteresirani ponuđači putem opcije „pitanja i odgovori" postave određene upite u pogledu nejasnoća u vezi sa tenderskom dokumentacijom i da na taj način ukažu i na određene eventualne nepravilnosti ili eventualne propuste Ugovornog organa, a da je zakonska obaveza Ugovornog

BOSNA I HERCEGOVINA
UREDZARAZMATRANJE ŽALBI
Filijala/Podružnica Mostar

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РАЗМАТРАЊЕ ЖАЛБИ
Филијала Мостар

Broj: JN2-03-07-1-1131-8/21

Mostar: 09.06.2021. godine

Ured za razmatranje žalbi BiH, Podružnica Mostar rješavajući po žalbi ponuditelja „Jani" d.o.o. Mostar izjavljenoj na Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuditelja u postupku javne nabave „Usluge izrade glavnog projekta i usluge projektantskog nadzora nad izvođenjem radova za adaptaciju i rekonstrukciju službenih prostorija Porezne uprave FBiH" br.13/06-3-11-30-524-7/21 od 12.4.2021.god. ugovornog tijela Porezna uprava FBiH, Sarajevo, na temelju članka 93. stavak (7), članka 103. stavak (2), članka 104. i članka 111. stavak (1) točka d) Zakona o javnim nabavama ("Službeni glasnik BiH" broj 39/14), na sjednici Vijeća III, održanoj dana 09.06.2021. godine donio je

R J E Š E N J E

1. Usvaja se žalba ponuditelja „Jani" d.o.o. Mostar izjavljenoj na Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuditelja u postupku javne nabave „Usluge izrade glavnog projekta i usluge projektantskog nadzora nad izvođenjem radova za adaptaciju i rekonstrukciju službenih prostorija Porezne uprave FBiH" br.13/06-3-11-30-524-7/21 od 12.4.2021.god. ugovornog tijela Porezna uprava FBiH, Sarajevo, i poništava se predmetni postupak nabave u cjelosti:
   - **Odluka o izboru najpovoljnijeg ponuditelja broj: 13/06-3-11-30-524-7/21 od 12.4.2021. godine;**
   - **Tenderska dokumentacija postupka nabave (zajedno s Obavijesti o nabavi br.1415-7-2-26-3-43/21 od 19.3.2021.god.), kao i svi akti doneseni u predmetnom postupku nabave**
2. Ovo tijelo donijet će posebno rješenje o povratu uplaćene naknade za pokretanje žalbenog postupka.

Obrazloženje

Ugovorno tijelo Porezna uprava F BiH (u daljnjem tekstu: ugovorno tijelo) je donijelo Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuditelja u postupku javne nabave „Usluge izrade glavnog projekta i usluge projektantskog nadzora nad izvođenjem radova za adaptaciju i rekonstrukciju službenih prostorija Porezne uprave FBiH" br.13/06-3-11-30-524-7/21 od 12.4.2021.god. Obavijest o nabavi brjo: 1415-7-2-26-3-43/21 od 19.3.2021. godine objavljena na Portalu javnih nabava.

Na navedenu Odluku, ponuditelj „Jani" d.o.o. Mostar (u daljnjem tekstu: žalitelj) je izjavio žalbu, koju je ugovorno tijelo u skladu sa člankom 100. stavak (5) Zakona o javnim nabavama, proslijedilo ovom tijelu kod koga je zaprimljena dana 26.04.2021. godine. Navedena žalba je kompletirana uplatom naknade za pokretanje žalbenog postupka dana 14.05.2021. godine.

Žalitelj u žalbi navodi da izjavljuje žalbu na Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuditelja (broj: 13/06-3-11-30-524-7/21 S.M. od 12. travnja 2021. godine) i Zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda (Broj: 13/06-3-11-30-524/21 - Komisija od 05. travnja 2021. godine). Žalitelj ističe da u Zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda ugovorno tijelo navelo je da se ponuditelj „JANI" d.o.o. Mostar isključuje zbog neispunjavanja uvjeta iz tenderske dokumentacije, odnosno Povjerenstvo ugovornog tijela konstatiralo je da je ponuditelj „JANI" d.o.o. Mostar dostavio Potvrdu od solventnosti banke od 23.03.2021. godine, na kojoj je naznačeno da se radi o glavnom računu koji je solventan, aktivan i nije bio blokiran, ali koja ne sadrži podatak da ista nije bio blokiran u posljednjih šest (6) mjeseci računajući od datuma objave Obavještenja o javnoj nabavi na portalu javnih nabava, čime ugovorno tijelo smatra da ovaj zahtjev ugovornog tijela nije ispoštovan niti ispunjen.

Člankom 47. Zakona o javnoj nabavi BiH definirano je da ''Ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji može utvrditi minimalne uslove u pogledu ekonomske i finansijske sposobnosti kandidata/ponuđača, kao i dokaze koji se zahtijevaju, a koji mogu biti: a) odgovarajući dokument koji izdaje banka ili dmga financijska institucija, a kojim se dokazuje ekonomsko-finansijska sposobnost u pogledu činjenica koje se mogu dokazati iz dokumenata koje izdaje banka ili druga financijska institucija u skladu s pozitivnim propisima;''

Člankom 50. Zakona o javnim nabavama (Tehnička i profesionalna sposobnost u postupku nabavke usluga) definirano je da "U postupku javne nabave usluga ugovorno tijelo može zahtijevati jedan ili više dokaza o tehničkoj i profesionalnoj sposobnosti kandidata/ponuditelja, i to: a) spisak izvršenih ugovora u skladu s člankom 48. stavak (2) ovog zakona, a koji su u vezi s predmetnom nabavom, za period ne duži od tri godine ili *od datuma registracije, odnosno početka poslovanja*, ako je kandidat/ponuditelj regispifan, odnosno *počeo s radom prije manje od tri godine*;

Člankom 47. Zakona o javnim nabavama točka a) ne definira se period od šest (6) mjeseci kako je navedeno u predmetnoj tenderskoj dokumetaciji broj: 13/06-3-11-30-524/21 tj isključuje tvrke koje su registrirane u periodu manjem od šest (6) mjeseci od dana Obavještenja obavijesti o javnoj nabavi koja je objavljena 19. ožujka 2021. godine.

Budući da je ugovorno tijelo, u ostalim uvjetima a prvenstveno u pogledu osobne sposobnosti, dopustilo sudjelovanje u predmetnom postupku javne nabave, to isključuje mogućnost da se člankom 47. Zakona o javnoj nabavi onemogući ugovornom tijelu isključivanje kandidata ako nije registriran u periodu starijem od šest mjeseci od dana Obavještenja o javnoj nabavi. Apsolutno je apsurdno i neodrživo da se na konkrentnu javnu nabavu ne može pojaviti ponuditelj bez obzira na datum osnivanja tvrtke, odnosno nije nužno da bude registriran test mjeseci od datuma obavjesti obavještenja o javnoj nabavi, a u dijelu tenderske dokumentacije ekonomskoj i financijskoj sposobnost ponuditelja taj dio definirati periodom od šest mjeseci od datuma objave obavijesti o nabavi, isto je člankom 68. definira kao formalnost. Naglašavamo, člankom 47 točka c) i točka d), člankom 49., člankom 50. i člankom 51. Zakona o javnim nabavama omogućuju se dostavljanje dokumenta od početka poslovanja odnosno registracije gospodaraskog subjekta bez obzira kada je isti osnovan.

Uvjete iz ekonomske i financijske sposobnosti tenderske dokumentacije predočene su banci SBERBANKE BH d.d. u kojoj tvrtka JANI d.o.o. ima otvoren glavni račun, a budući da je tvrtka registrirana 25.1.2021. godine rečeno je da mogu izdati samo dvije potvrde koje dostavljam u prilogu od kojih je jedna već priložena u tenderskoj ponudit trtke JANI d.o.o..

U ponudi koju god da smo dostavili Potvrdu poslovne banke o solventnosti ne bi zadovoljili kriterij kako je navedeno u obrazloženju Zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda, broj: 13/06-3-11-30-524/2021 - Komisija, od 05.04.2021. godine na stranici 5, citiramo: „Ugovorni organ je tenderskom dokumentacijom, točka 3.3. a) tenderske dokumentacije, kao dokaz o ispunjenju uslova u pogledu ekonomske i financijske sposobnosti, zahtijevao:“ Potvrda poslovne banke izdata nakon objave Obavještenja o nabavci na portalu javnih nabava da glavni račun ponuđača (s naznakom da se radi o glavnom računu ponuđača) nije bio blokiran u posljednjih šest mjeseci računajući od datuma objave Obavještenja o javnoj nabavci na portalu javnih nabava“; „Komisija Ugovornog organa je konstatovala da je ponuđač na str.25/30 ponude dostavio potvrdu o solventnosti od 23.03.2021. godine, izdatu od strane SBERBANKE BH d.d., na kojoj je naznačeno da se radi o glavnom računu ponuđača koji je solventan, aktivan i nije bio blokiran, ali ne sadrži podatak da isti nije bio blokiran u posljednjih šest (6) mjeseci računajući od datuma objave Obavještenja o javnoj nabavci na portalu javnih nabavki, čime ovaj zahtjev Ugovornog organa postavljen tenderskom dokumentacijom nije ispoštovan niti ispunjen.“

Obrazložanje žalbe

- Člankom 47. Zakona o javnoj nabavi ne omogućuje ugovornom tijelu isključivanje kandidata ako nije registriran u periodu kako je navedeno u tenderskoj dokumentaciji, odnosno šest (6) mjeseci od datuma objave obavještenja o javnoj nabavi na portalu javnih nabava.
- Također člankom 47. točka c) i točka d), Člankom 49., člankom 50. i člankom 51. Zakona o javnim nabavama omogućuje se dostavljanje dokumenta od početka poslovanja odnosno registracije kandidata.
- U ponudi koju god da smo dostavili Potvrdu poslovne banke o solventnosti (a iste dostavljamo u prilogu) ne bi zadovoljili uvjet da glavni račun ponuđača nije bio blokiran

šest (6) mjeseci od dana Objave obavještenja na portal javnih nabava, jer je isti objavljen 19.03.2021. godine a tvrtka JANI d.o.o. Mostar je osnovana 25.01.2021. godine.

- Na osnovu članka 68 točka 3) koji glasi: "Ugovorno tijelo može pozvati kandidate/ponuditelje da u roku od tri dana pojasne dokumente koje su dostavili u skladu s čl. 45. do 51. ovog zakona ili da dostave originalne dokumente radi poređenja s kopijom koja je dostavljena uz ponudu, a s ciljem otklanjanja formalnog nedostatka dokumenata"

Povjerenstvo je iz dostavljenog Rješenja o registraciji u sklopu dostavljene tenderske dokumentacije trebalo i moglo uočiti datum registracije tvrtke JANI d.o.o. od 25.01.2021. godine te shodno tomu te članku 68. Zakona o javnoj nabavi zatražiti Zahtjev za pojašnjenje ponude tj. Predmetne Potvrde o solventnosti i njima spornom periodu od šest (6) mjeseci od dana obavještenja obavijesti o javnoj nabavi od 19.03.2021. godine radi otklanjanja potencijalnog formalnog nedostatka, kako definira članak 68. Zakona o javnim nabavama jer je točka 3.3 tenderske dokumentacije definirana članom 47. Zakona o javnim nabavama te se na istu primjenjuje članak 68. stavak 3 Zakona o javnim nabavama.

- Članak 68 točka 4 Zakona o javnim nabavama definira "Ugovorni organ dužan je odbaciti zahtjev za učešće ili ponudu i u sljedećim slučajevima kad: točka c) "nije otklonjen nedostatak iz stavka (3) ovog člana"
- Zahtjev za pojašnjenje ponude broj: 13/06-3-11-30-524-5/2021 - Komisija od 05.04.2021. godine upućen ponuditelju "VIZIJA" d.o.o. Sarajevo od strane Ugovornog tijela kako je navedeno u Zahtjevu za pojašnjenje navedeno je, citiramo "Uvidom u Vašu ponudu broj: 01-1/2021 od 24.03.2021. godine za predmetnu nabavku, *a na osnovu člana 68. Stav 3* Zakona o javnim nabavkama ("Službeni glasnik BiH", broj: 39/14) tražimo da pojasnite sljedeću nejasnoću: Ugovorno tijelo je tenderskom dokumentacijom od ponuditelja zahtijevao da dostave Izjavu o *podugovaranju*, kako slijedi: Tako je Točkom 5.2 tenderske dokumentacije od ponuditelja zahtjevano da dostave izjavu potpisanu od strane strane odgovorne osobe i ovjerenu pečatom ponuditelja, da ima namjeru dio ugovora podugovaranjem prenijeti na treće strane, sačinjenu u skladu s obrascem iz tenderske dokumentacije, samo ako ima namjeru vršiti podugovaranje."

Prema članku 68. stavku 3 na koje se poziva Povjerenstvo u Zahtjevu za pojašnjenje ponude, jasno je definirano da se pojašnjenje može zahtijevati isključivo na čl. 45. do 51. Zakona o javnim nabavama. Članak 73. Zakona o javnim nabavama definira podugovaranje te smatramo da povjerenstvo prekršilo Zakon o javnim nabavama i zakonska ovlaštenja tražeći pojašnjenje od tvrtke "VIZIJA" d.o.o. Sarajevo, jer je isto u suprotnosti s člankom 68 stavak 3 Zakona o javnim nabavama.

Nadalje, definicija solventnosti glasi: "Solventnost poduzetnika je njegova sposobnost da raspoloživim novcem podmiri sve svoje dospjele dugove u rokovima njihova dospijeća." (Izvorni znanstveni članak, prof. dr. sc. Petar Proklin, mr. sc. Marina Proklin: Likvidnost i solventnost poduzetnika kao podrška poslovnoj izvmosti, Ekonomski vjesnik br. 1 i 2 (19): 5 - 19, 2006). Prema stajalištu većine autora, za razliku od likvidnosti koja je kratkoročna sposobnost subjekta da izvršava svoje obveze, pa bi poduzeće bilo solventno potrebno je da je sposobno raspoloživim

novcem izvršavati svoje dospjele obveze najmanje 12 mjeseci odnosno jednu (1) godinu, što je u ovom slučaju ispunjeno budući da tvtka JANI d.o.o posluje nešto više od dva mjeseca.
Ugovorno tijelo tražilo je pojašnjenje ponude u dijelu u kojem nije ovlašteno to tražiti od drugog ponuditelja, a u ponudi ponuditelja "JANI" d.o.o. Mostar to je moglo učiniti jer se radilo od uvjetima iz članaka od 46.-51.Zakona o javnim nabavama, a iz Rješenja o registraciji razvidno je da je isti registriran 25.01.2021. godine. Sve naprijed spomenuto, nedvojbeno ukazuje na to da je poduzeće "JANI" d.o.o. Mostar solventno društvo kako to stoji i u Potvrdi banke te samim time u potpunosti ispunjava sve uvjete iz spomenute tenderske dokumentacije.
ZAKLJUČAK
Ugovorno tijelo nije postupilo prema članu 68. Zakona o javnim nabavama.
Članak 47. Zakona o javnoj nabavi ne omogućuje ugovornom tijelu isključivanje kandidata ako nije registriran u periodu kako je navedeno u tenderskoj dokumentaciji, odnosno šest mjeseci od datuma objave obavještenja o javnoj nabavi na portaul javnih nabava, a prema članku 68. stavak 3 isto spada u formalnost
Članak 47 točka c) i točka d); članak 49, članak 50. i članak 51. Zakona o javnim nabavama omogućuju dostavljanje dokumenta od početka poslovanja.
Na osnovu navedenog molimo ugovorni organ da prihvati Žalbu tvrtke JANI d.o.o. Na temelju svega naprijed navedenoga, očekujemo da uvažite našu žalbu i poništite Zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda i Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuditelja.

Ugovorno tijelo u izjašnjenju na žalbu navodi da je tenderskom dokumentacijom, kao dokaz da su ispunjeni minimalni uslovi u pogledu ekonomske i finansijske sposobnosti ponuđača u skladu sa članom 47. Zakona o javnim nabavkama, tražio dokaz: a) Potvrda poslovne banke izdata nakon objave Obavještenja o nabavci na portalu javnih nabavki da glavni račun ponuđača (s naznakom da se radi o glavnom računu ponuđača) nije bio blokiran u posljednjih šest (6) mjeseci računajući od datuma objave Obavještenja o javnoj nabavci na portalu javnih nabavki. Tenderskom dokumentacijom propisano je da se navedeni dokument dostavlja kao obična kopija zajedno sa Izjavom koju ovjerava ponuđač, čija forma je propisana od strane Agencije za javne nabavke, te čiji obrazac je sastavni dio ove tenderske dokumentacije u obliku Priloga br. 5. Izjava se mora popuniti u svim predviđenim kolonama za upis.
U skladu s odredbama člana 47. stav (1) tačka a) Zakona o javnim ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji može utvrditi minimalne uslove u pogledu ekonomske i finansijske sposobnosti kandidata / ponuđača, kao i dokaze koji se zahtijevaju, a koji mogu biti: odgovarajući dokument koji izdaje banka ili druga finansijska institucija, a kojim se dokazuje ekonomsko-finansijska sposobnost u pogledu činjenica koje se mogu dokazati iz dokumenata koje izdaje banka ili druga finansijska institucija u skladu sa pozitivnim propisima. U smislu navedene zakonske odredbe, ugovorni organ može od ponuđača u tenderskoj dokumentaciji zahtijevati izvod centralne banke o računima koje ponuđač ima otvorene kod poslovnih banaka te uz to i potvrde poslovnih banaka da računi nisu bili u blokadi za određeni vremenski period, npr. tri, šest ili dvanaest mjeseci računajući od momenta izdavanja potvrde. U tom smislu prethodno navedeno „dokazi koje je dužan dostaviti izabrani ponuditelj moraju sadržavati potvrdu da je u trenutku predaje ponude ispunjavao uvjete

koji se traže tenderskom dokumentacijom". Nadalje, ako zahtijeva jedan ili više od navedenih dokumenata, ugovorni organ dužan je u tenderskoj dokumentaciji jasno i precizno definirati dokaze koje je kandidat / ponuđač dužan dostaviti u svrhu dokazivanja ekonomske i finansijske sposobnosti

Član 47. Zakona o javnim nabavkama definira institut ekonomske i finansijske sposobnosti, kao jedan od segmenata, odnosno uslova na osnovu kojih ugovorni organ provjerava i ocjenjuje da li je kandidat / ponuđač pouzdan i sposoban da izvrši ugovor, u skladu s uslovima utvrđenim u tenderskoj dokumentaciji. Uslovi ekonomske i finansijske sposobnosti su fakultativnog karaktera i nisu uslov koji se obavezno postavlja u tenderskoj dokumentaciji, već ugovorni organ procjenjuje da li ovaj uslov smatra bitnim za izvršenje predmeta nabavke u svakom slučaju pojedinačno. S tim u vezi, ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji može utvrditi minimalne uslove u pogledu ekonomske i finansijske sposobnosti kandidata / ponuđača, kao i dokaze koji se zahtijevaju, a što je u konkretnom slučaju ovaj ugovorni organ i učinio.

Ukoliko je neki od potencijalnih ponuđača smatrao da je ugovorni organ, postavljajući zahtjev u pogledu ekonomske i finansijske sposobnosti na naprijed navedeni način, prekršio odredbe Zakona o javnim nabavkama imao je mogućnost izjaviti žalbu na tendersku dokumentaciju. Ako potencijalni ponuđač ne izjavi žalbu na tendersku dokumentaciju smatra se da se slaže sa definisanim uslovima iz tenderske dokumentacije te je u skladu sa tim obavezan dostaviti sve ono što je ugovorni organ zahtijevao u tenderskoj dokumentaciji, kako bi dokazao da je kvalifikovan za izvršenje budućeg ugovora.

Podsjećamo da ie članom 101. stav (6) Zakona o javnim nabavkama propisano da žalilac koji ie propustio izjaviti žalbu prema odredbama st. 1 do (5) ovog člana gubi pravo tražiti ispitivanje zakonitosti po istom osnovu, u kasniioi fazi postupka, te ukoliko će eventualno ulagati žalbu na tendersku dokumentaciju zbog strožiie postavljenih zahtjeva u odnosu na zakonski minimum, ponuđač to može učiniti isključivo u fazi u koioi se mogu ulagati pravni lijekovi na tendersku dokumentaciju. Ukoliko to niie učinio, da bi dostavio prihvatljivu ponudu ponuđač mora da dostavi ponudu koia u svemu odgovara zahtjevima iz tenderske dokumentacije, bez obzira da li su ti zahtjevi usklađeni sa propisima ili ne.

Kako žalitelj dijelom predmetne žalbe osporava pravnu valjanost i osnovanost zahtjeva propisanih i traženih u tenderskoj dokumentaciji, naročito u pogledu dokaza koje je ovaj ugovorni organ tražio u pogledu ekonomske i finansijske sposobnosti, u skladu s članom 101. stav 61 Zakona o javnim nabavkama žaliteli nema pravo da u žalbi na Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača osporava odredbe tenderske dokumenatciie, budući da u zakonom propisanom roku niie osporavao niti izjavio žalbu na tendersku dokumentacije, te to ne može činiti u ovoj fazi postupka.

Također, kako je portal javnih nabavki osavremenjen i sadrži mogućnost da potencijalni zainteresirani ponuđači putem opcije „pitanja i odgovori" postave određene upite u pogledu nejasnoća u vezi sa tenderskom dokumentacijom i da na taj način ukažu i na određene eventualne nepravilnosti ili eventualne propuste Ugovornog organa, a da je zakonska obaveza Ugovornog

organa da u roku od tri dana i najkasnije pet dana prije isteka roka za podnošenje zahtjeva za sudjelovanje ili ponuda da određena pojašnjenja, eventualno izmijeni ili dopuni tendersku dokumentaciju te po potrebi produži rok za dostavu ponuda, ističemo da žalilac uopće niie iskoristio navedenu mogućnost u pogledu žalbenih navoda. Žalitelj ie putem portala javnih nabavki postavio upite u pogledu zahtjeva za pojašnjenjem pojedinih tački tenderske dokumentacija, na što mu ie ugovorni organ odmah dao sva pojašnjenja koia ie tražio, te niti u jednom diieiu niie postavio upit za pojašnjenjem tačke 3.3. tenderske dokumentacije niti ie istu osporavao, kada je to bilo zakonom dozvoljeno. Dakle, ponuđači imaju pravo da traže pojašnjenje tenderske dokumentacije ili da osporavaju odredbe tenderske dokumentacije, ali se u fazi pregleda i ocjene ponude, a prema gore citiranim zakonskim odredbama, neprihvatljivim smatraju ponude koje ne ispunjavaju sve uslove i zahtjeve iz tenderske dokumentacije.

U konkretnoj situaciji, ponuđač nije dostavio potvrdu u skladu sa zahtjevima iz tenderske dokumentacije iz čega proizilazi da ponuđač nije ispoštovao zahtjeve iz tenderske dokumentacije. Žalitelj je isključen zbog neispunjavanja zahtjeva Ugovornog organa iz tenderske dokumentacije, u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima iz oblasti javnih nabavki, a što je konstatovano u Zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda kao i u ožalbenoj Odluci. Naime, uvidom i detaljnim pregledom ponude ponuđača „JANI" d.o.o. Mostar, broj: 31-03/21 od 31.03.2021. godine, Komisija ugovornog organa je konstatovala sljedeće: „Ugovorni organ je tenderskom dokumentacijom, tačkom 3.3 a) tenderske dokumentacije, kao dokaz o ispunjavanju uslova u pogledu ekonomske i finansijske sposobnosti, zahtijevao: Potvrda poslovne banke izdata nakon objave Obavještenja o nabavci na portalu javnih nabavki da glavni račun ponuđača (s naznakom da se radi o glavnom računu ponuđača) nije bio blokiran u posljednjih šest (6) mjeseci računajući od datuma objave Obavještenja o javnoj nabavci na portalu javnih nabavki". Komisija Ugovornog organa je konstatovala da je ponuđač na str. 25/30 ponude dostavio Potvrdu o solventnosti od 23.03.2021. godine, izdatu od strane SBERBANK BH d.d., na kojoj je naznačeno da se radi o glavnom računu ponuđača koji je solventan, aktivan i nije blokiran, ali ne sadrži podatak da isti nije bio blokiran u posljednjih šest (6) mjeseci računajući od datuma objave Obavještenja o javnoj nabavci na portalu javnih nabavki, čime ovaj zahtjev Ugovornog organa postavljen tenderskom dokumentacijom nije ispoštovan niti ispunjen.

Za ovaj ugovorni organ nije sporno da je društvo žalitelja osnovano 25.01.2021 .godine, međutim sporno je što je dostavljeni dokument žalitelja u ponudi „Potvrda o solventnosti" suprotan tenderskoj dokumentaciji i načelu jednakog postupanja prema svim ponuđačima. Ovdje posebno naglašavamo da dostavljeni dokument u ponudi „Potvrda o solventnosti" je s naznakom da žalitelj ima otvoren glavni račun kod Sberbank BH d.d. Sarajevo koji je solventan, aktivan i niie blokiran, bez naznake da isti u konkretnom slučaju niie bio blokiran, odnosno da niie bio blokiran od datuma osnivanja ti.registraciie (25.01.2021.godine) do dana izdavanja, a što bi se u konkretnom slučaju drugačije tumačilo i ocjenjivalo kao i dalje obrazlagalo, te u konačnici ne bi dovelo do diskvalifikacije žalitelja.

Također, žaliteli je tek uz žalbu priložio dokument „Potvrda o solventnosti" na kojem je jasno naznačeno da žalitelj ima otvoren račun koji je određen kao glavni račun kod Sberbank BH d.d. Sarajevo, koji je solventan, aktivan i nije blokiran u periodu od 25.01.2021.godine što odgovara datumu osnivanja kompanije, do datuma izdavanja potvrde. Međutim, kako navedeni dokument nije priložen u ponudi niti je sastavni dio ponude, već je priložen tek uz žalbu, na kojem su jasno navedeni elementi na osnovu kojih bi, da su bili sastavni dio ponude, vjerovatno bili drugačije tumačeni od strane imenovane komisije, to isti nije prihvatljiv i isti ne može biti smatran validnim dokazom, budući da je protivno svim pozitivno pravnim propisima naknadno dostavljanje dokumanata i mijenjanje i dopunjavanje sastavnih dijelova ponuda nakon isteka roka za zaprimanje ponuda, a naročito ne u ovoj fazi postupka predmetne nabavke, te bi u slučaju prihvatanja takvog dokumenta teško bilo narušeno načelo jednakog postupanja. Još jednom naglašavamo da je žalitelj u ponudi dostavio samo dokument „Potvrda o solventnosti" s naznakom da račun je solventan i nije blokiran, što se može tumačiti i kao da nije bokiran u momentu izdavanja potvrde, a da je bio blokiran par dana prije izdavanja potvrde i sl., obzirom da dostavljeni dokument ne sadrži naznaku perioda koji je tražen tenderskom dokumentacijom, odnosno u konkretnom slučaju niti naznaku da račun žalitelja nije bio blokiran od dana osnivanja koji je kraći od perioda traženog tenderskom dokumentacijom do dana izdavanja.

U skladu s odredbama člana 2. tačka i. Zakona o javnim nabavkama BiH, ponuda je dokument koji podnosi ponuđač, pri čemu nudi isporuku robe, pružanje usluge ili izvođenje radova, pod uslovima koje određuje ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji. Istim stavom je propisano da ponuda može biti: prihvatljiva - ako ispunjava sve uslove koji se traže tenderskom dokumentacijom i neprihvatljiva - ako ne ispunjava uslove koji se traže tenderskom dokumentacijom. Ponuđač ne smije mijenjati ili nadopunjavati tekst propisane tenderske dokumentacije.

S druge strane, članom 53. stav (1) Zakona o javnim nabavkama definisano je da je ugovorni organ obavezan da u tenderskoj dokumentaciji da potpune informacije o uslovima ugovora i postupku dodjele ugovora, a koji su kandidatima/ponuđačima dovoljni za pripremu zahtjeva za učešće, odnosno ponuda na stvarno konkurentskoj osnovi. Članom 2. stav (1) Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda propisano je da se tenderska dokumentacija izrađuje na način da sadrži sve potrebne podatke koji privrednom subjektu omogućavaju izradu zahtjeva za učešće i/ili ponude, članom 3. stav (1) Uputstva propisano je da tenderska dokumentacija sadrži sve neophodne informacije i pojašnjenja koji moraju biti definisani jasno, na osnovu kojih kandidati/ponuđači mogu pripremiti svoje zahtjeve za učešće/ponude.

Ugovorni organ napominje da, u skladu sa članom 57. Zakona o javnim nabavkama BiH, te pratećim podzakonskim aktima, kandidat/ponuđač pridržava se zahtjeva i uslova iz tenderske dokumentacije. Također, članom 44. stav 2. Zakona o javnim nabavkama BiH je propisano da Ugovorni organ određuje u tenderskoj dokumentaciji uslove za kvalifikaciju tako što utvrdi minimum zahtjeva za kvalifikaciju kandidata/ponuđača u pogledu njihove lične sposobnosti, ekonomskog i finansijskog stanja, te njihove tehničke i/ili profesionalne sposobnosti.

Članom 57. stav (1) Zakona o javnim nabavkama BiH propisano je da su ponuđači dužni da se pridržavaju uslova i zahtjeva iz tenderske dokumentacije, što ponuđač, u skladu sa gore navedenim nije učinio.
Članom 68. stav (1) Zakona o javnim nabavkama BiH propisano je da ugovorni organ odbacuje ponudu ako je ponuđač dostavio nepotpune dokaze iz članova 45. do 51. Zakona o javnim nabavkama BiH. Članom 68. stav (4) tačka i) Zakona o javnim nabavkama BiH propisano je da ugovorni organ odbacuje ponudu ako ponuda nije potpuna i ne ispunjava zahtjeve iz tenderske dokumentacije.
Kako žalitelj u žalbi citira zakonske odredbe članova 48., 49., 50. i 51. Zakona o javnim nabavkama koji propisuju dokaze, dokumente i načine dokazivanja sposobnosti ponuđača, koje nisu u vezi s osporavanim članom 47. Zakona o javnim nabavkama u kojem nisu navedene odredbe na koje se žalitelj poziva, to smo mišljenja da iste nije potrebno posebno obrazlagati jer isti nisu u vezi jedan sa drugim i kao takvi se u konkretnom slučaju ne mogu ni tumačiti. Podsjećamo da svaka od sposobnosti i odredbi Zakona o javnim nabavkama u dijelu 45. - 52. Zakona o javnim nabavkama su zasebne te da nije dozvoljeno iz svake od odredbi uzimati dijelovi koji žalitelju odgovaraju i miješati ih jedne sa drugima, tako stvarajući privid osnovanosti izjavljenih navoda. Također, u skladu s navedenim članovima 48., 49., 50. i 51. Zakona o javnim nabavkama ugovori organ je prihvatio sve dostavljene dokaze žalioca jer su isti dostavljeni u skladu sa zahtjevima iz tenderske dokumentacije i u konkretnom slučaju nisu niti sporni. Podsjećamo da ovaj ugovorni organ tenderskom dokumentacijom nije niti tražio dostavljanje dokaza u vidu „potvrde o urednom izvršenju", kako to neosnovano iznosi žalitelj i neće se posebno obrazlagati takav žalbeni navod.
Nadalje, u pogledu neosnovanih žalbenih navoda o zahtjevu za pojašnjenje dokumenata koje ponuđač „Vizija" d.o.o. Sarajevo dostavio u svojoj ponudi ističemo da je nakon pregleda dostavljene ponude ponuđača „Vizija" d.o.o. Sarajevo, u skladu sa članom 68. stav 3. Zakona o javnim nabavkama, zahtjevom od 22.02.2017.godine, zatraženo pojašnjenje dostavljene ponude broj: 01-1/2021 od 24.03.2021. godine, u smislu da se pojasne dokumenti koji su dostavljeni u predmetnoj ponudi, i to: na strani 12. ponude - Ugovor o poslovno tehničkoj saradnji između ugovornih strana: Izvođača, T.H. (ovlašteni projektant za elektroinstalacije građevinskih objekata i Naručioca, Vizija d.o.o. Sarajevo i na strani 13. ponude - Ugovor o poslovno tehničkoj saradnji između ugovornih strana: Izvođača, M.M. (ovlašteni projektant za mašinske instalacije građevinskih objekata i Naručioca, Vizija d.o.o. Sarajevo.
Ponuđač je dopisom od 07.04.2021. godine, blagovremeno dao odgovor tj. traženo pojašnjenje, koje je komisija ugovornog organa i prihvatila, obzirom da su dokumenti za koje se tražilo pojašnjenje sastavni dio ponude. Također, podsjećamo da je ponuđač „Vizija" d.o.o. Sarajevo u ponudi dostavio izjavu da nema namjeru dio ugovora podugovaranjem prenijeti na druga lica, što je još jednom potvrdio i u dostavljenom pojašnjenju, te da je komisija Ugovornog organa pravilno konstatovala u zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda da ponuđač „Vizija" d.o.o. Sarajevo nema namjeru podugovarati. Članom 68. stav (3) da je se mogućnost ugovornom organu da zatraži pojašnjenje određenih dokumenata iz ponude ili da zatraži originalne dokumente radi poređenja sa kopijama, sve u cilju otklanjanja formalnih nedostataka. Pojašnjenje dokumenta naravno ne smije

značiti dopunu ponude u bilo kojem smislu, nego samo određenu potvrdu ugovornom organu da pravilno tumači sadržaj određenog dokumenta, koji možda samo terminološki ima određenu dilemu. Formalni nedostaci dokumenta moraju biti takve prirode, da uopće ne utiču na ispravnost ponude i ne narušavaju jednak tretman ponuđača.
Kada je u pitanju pojašnjenje ponude, članom 68. stav (3) Zakona o javnim nabavkama propisano je da ugovorni organ može pozvati kandidate/ponuđače da u roku od tri dana pojasne dokumente koje su dostavili u skladu s čl. 45. do 51. ovog zakona ili da dostave originalne dokumente radi poređenja s kopijom koja je dostavljena uz ponudu, a s ciljem otklanjanja formalnog nedostatka dokumenata. Članom 68. stav (3) daje se mogućnost ugovornom organu da zatraži pojašnjenje određenih dokumenata iz ponude ili da zatraži originalne dokumente radi poređenja sa kopijama, sve u cilju otklanjanja formalnih nedostataka. Pojašnjenje dokumenta naravno ne smije značiti dopunu ponude u bilo kojem smislu, nego samo određenu potvrdu ugovornom organu da pravilno tumači sadržaj određenog dokumenta, koji možda samo terminološki ima određenu dilemu. Formalni nedostaci dokumenta moraju biti takve prirode, da uopće ne utiču na ispravnost ponude i ne narušavaju jednak tretman ponuđača. Kod tumačenja šta se može smatrati pojašnjenjem ponude, a šta je dopuna ili/i izmjena ponude (dopuna ili/i izmjena ponude su zabranjene radnje nakon isteka roka za dostavu ponuda), uputili bismo na obrazloženje dato u rješenju Ureda za razmatranje žalbi, broj: JN2-01-07-1-140-7/18 od 04.04.2018. godine koje glasi: „Naime, pojašnjenje dokumenta ne smije značiti dopunu ponude u bilo kojem smislu, nego samo određenu potvrdu ugovornom organu da pravilno tumači sadržaj određenog dokumenta, koji možda samo terminološki ima određenu dilemu. Formalni nedostaci dokumenta moraju biti takve prirode, da uopšte ne utiču na ispravnost ponude i ne narušavaju jednak tretman ponuđača." Također, u rješenju Ureda za razmatranje žalbi broj: JN2-01-07-1-812-6/17 od 18.01.2018. godine također je dat stav o pojašnjenju ponude: „Naime članom 68. stav (3) daje se mogućnost ugovornom organu da zatraži pojašnjenje određenih dokumenata iz ponude ili da zatraži originalne dokumente radi poređenja sa kopijama, sve u cilju otklanjanja formalnih nedostataka. Pojašnjenje dokumenta naravno ne smije značiti dopunu ponude u bilo kojem smislu, nego samo određenu potvrdu ugovornom organu da pravilno tumači sadržaj određenog dokumenta, koji možda samo terminološki ima određenu dilemu. Formalni nedostaci dokumenta moraju biti takve prirode, da uopšte ne utiču na ispravnost ponude i ne narušavaju jednak tretman ponuđača.“ Također, mišljenja smo da nema posebno definisane obaveze traženja pojašnjenja ponuda, već ugovorni organ kada ima nejasnoću u dostavljenim dokumentima/dostavljenom dokumentu u ponudi, u smislu člana 68. stav (3) Zakona o javnim nabavkama, može tražiti pojašnjenje ponude. U konkretnom slučaju, kako u dostavljenom dokumenta žalioca „Potvrda o solventnosti“ nije bilo nejasnoća obzirom da u Potvrdi nedostaju elementi koji su traženi tenderskom dokumentacijom, a koji se se odnose na period solventnosti od 6 mjeseci od dana objave obavještenje o nabavci, ili barem periodu solventnosti od datuma osnivanja ako je manji od 6 mjeseci, to nije bilo niti potrebno tražiti pojašnjenje dostavljenog dokumenta. Da je ugovorni organ u konkretnom slučaju tražio pojašenje dostavljenog dokumenta, kako to neosnovano navodi žalitelj, odgovorom bi se sa sigurnošću izvršila dopuna i mijenjanje

ponude, a što je zakonom zabranjeno, isto tako kao što je zabranjeno ocjenjivati dokument koji je žalitelj dostavio naknadno uz žalbu, a nije priložio u ponudi, što je bio dužan.
Imajući u vidu gore navedeno, Ugovorni organ smatra da je pravilno i zakonito, u skladu sa svim važećim zakonskim, podzakonskim i internim aktima sačinio tendersku dokumentaciju te izvršio ocjenu zaprimljenih ponuda.
S obzirom na izloženo, Ugovorni organ predlaže da Ured/Kancelarija za razmatranje žalbi, nakon provedenog postupka, predmetnu žalbu, u skladu sa odredbama člana 111. stav 1. tačka c) Zakona o javnim nabavkama BiH, odbije kao neosnovanu.

Ovo tijelo prije nego što se upustilo u meritorno odlučivanje je u skladu s člankom 109. Zakona o javnim nabavama, utvrdilo da je žalba pravovremena, dopuštena i izjavljena od ovlaštene osobe.

Pored navedenog ovo tijelo je prije razmatranja žalbe utvrđivalo ispunjenost uvjeta u smislu odredbe članka 105. i članka 108. stavak (3) Zakona o javnim nabavama, te utvrdilo da su ispunjeni uvjeti za postupanje po istoj na način kako definiraju odredbe navedenih članaka Zakona.

Žalba je utemeljena

Postupajući po žalbi u žalbenom postupku pred ovim tijelom, izvedeni su dokazi na temelju pregleda dostavljenog materijala, te je izvršena analiza svakog dokaza pojedinačno i u njihovoj međusobnoj vezi, a u odnosu na žalbene navode, izjašnjenje ugovornog tijela i propisani zakonski postupak.

Žalitelj osporava neprihvatljivost svoje ponude u predmetnom postupku nabave ističući da je ugovorno tijelo postupilo nezakonito kada dostavljenu Potvrdu o solventnosti računa poslovne banke nije ocijenilo prihvatljivom, te s tim u vezi naglašava da je neodrživo da u konkretnoj nabavi ne može sudjelovati ponuditelj koji nije bio registriran kao gospodarski subjekt u periodu od 6 mjeseci prije datuma objave obavijesti o nabavi.

Uvidom u pobijanu Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuditelja utvrđeno je da je ugovorno tijelo ponudu žalitelja ocijenilo neprihvatljivom iz slijedećih razloga: „Ugovorni organ je tenderskom dokumentacijom, tačkom 3.3 a) tenderske dokumentacije, kao dokaz o ispunjavanju uslova u pogledu ekonomske i finansijske sposobnosti, zahtijevao: „Potvrda poslovne banke izdata nakon objave Obavještenja o nabavci na portalu javnih nabavki da glavni račun ponuđača (s naznakom da se radi o glavnom računu ponuđača) nije bio blokiran u posljednjih šest (6) mjeseci računajući od datuma objave Obavještenja o javnoj nabavci na portalu javnih nabavki". Komisija Ugovornog organa je konstatovala da je ponuđač na str. 25/30 ponude dostavio Potvrdu o solventnosti od 23.03.2021. godine, izdatu od strane SBERBANK BH d.d., na kojoj je naznačeno da se radi o glavnom računu ponuđača koji je solventan, aktivan i nije bio blokiran, ali ne sadrži podatak da isti nije bio blokiran u posljednjih šest (6) mjeseci računajući od datuma objave

Obavještenja o javnoj nabavci na portalu javnih nabavki, čime ovaj zahtjev Ugovornog organa postavljen tenderskom dokumentacijom nije ispoštovan niti ispunjen.
U skladu sa odredbama člana 2. tačka i. Zakona o javnim nabavkama BiH, ponuda je dokument koji podnosi ponuđač, pri čemu nudi isporuku robe, pružanje usluge ili izvođenje radova, pod uslovima koje određuje ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji. Istim stavom je propisano da ponuda može biti: prihvatljiva - ako ispunjava sve uslove koji se traže tenderskom dokumentacijom i neprihvatljiva - ako ne ispunjava uslove koji se traže tenderskom dokumentacijom. Ponuđač ne smije mijenjati ili nadopunjavati tekst propisane tenderske dokumentacije.
Ugovorni organ napominje da, u skladu sa članom 57. Zakona o javnim nabavkama BiH, te pratećim podzakonskim aktima, kandidat/ponuđač pridržava se zahtjeva i uslova iz tenderske dokumentacije. Također, članom 44. stav 2. Zakona o javnim nabavkama BiH je propisano da Ugovorni organ određuje u tenderskoj dokumentaciji uslove za kvalifikaciju tako što utvrdi minimum zahtjeva za kvalifikaciju kandidata/ponuđača u pogledu njihove lične sposobnosti, ekonomskog i finansijskog stanja, te njihove tehničke i/ili profesionalne sposobnosti. Članom 57. stav (1) Zakona o javnim nabavkama BiH propisano je da su ponuđači dužni da se pridržavaju usiova i zahtjeva iz tenderske dokumentacije, što ponuđač, u skladu sa gore navedenim nije učinio. Članom 68. stav (1) Zakona o javnim nabavkama BiH propisano je da ugovorni organ odbacuje ponudu ako je ponuđač dostavio nepotpune dokaze iz članova 45. do 51. Zakona o javnim nabavkama BiH. Članom 68. stav (4) tačka i) Zakona o javnim nabavkama BiH propisano je da ugovorni organ odbacuje ponudu ako ponuda nije potpuna i ne ispunjava zahtjeve iz tenderske dokumentacije. Naprijed navedeni članovi Zakona o javnim nabavkama BiH su osnov za odbacivanje ponude ponuđača „JANI“ d.o.o. Mostar.“

Ovo tijelo je uvidom u točku 3.3 a) tenderske dokumentacije utvrdilo da ugovorno tijelo, kao dokaz o ispunjavanju uvjeta u pogledu ekonomske i financijske sposobnosti, zahtijeva dostavljanje potvrde poslovne banke da glavni račun ponuditelja (s naznakom da se radi o njegovom glavnom računu) nije bio blokiran u posljednjih šest mjeseci računajući od datuma objave Obavijesti o nabavi na Portalu javnih nabava (19.3.2021.god.).

Uvidom u ponudu žalitelja utvrđeno je da je isti u pogledu navedenog zahtjeva ugovornog tijela dostavio Potvrdu o solventnosti izdatu 23.3.2021.god. od Sberbank BH d.d. Sarajevo, u kojoj se navodi da je glavni račun žalitelja br.140201120030659 solventan, aktivan i da nije blokiran.
S tim u vezi, ovo tijelo konstatira da navedena potvrda nije dostavljena na način zahtijevan točkom 3.3.a) tenderske dokumentacije, kako istoj nedostaje navod da glavni račun žalitelja nije bio blokiran u posljednjih šest mjeseci računajući od dana objave obavijesti predmetne nabave na Portalu javnih nabava.
Daljim uvidom u ponudu žalitelja utvrđeno je da je u istoj priloženo Rješenje o registraciji izdato od Općinskog suda u Mostaru br. Tt-O-3/21 od 25.1.2021.god. kojim se u sudski registar upisuje osnivanje d.o.o. Jani, Mostar.

Članak 47. Zakona o javnim nabavama (Ekonomska i financijska sposobnost) propisuje da: (1) Ugovorno tijelo može utvrditi u tenderskoj dokumentaciji minimalne uvjete u pogledu ekonomske i financijske sposobnosti kandidata/ponuditelja, kao i dokaze koji se zahtijevaju, a koji mogu biti: a) odgovarajući dokument koji izdaje banka ili druga financijska institucija, a kojim se dokazuje ekonomsko-financijska sposobnost u pogledu činjenica koje se mogu dokazati iz dokumenata koje izdaje banka ili druga financijska institucija sukladno pozitivnim propisima; b) jamstvo za pokriće osiguranja od odgovornosti za realizaciju predmetnog ugovora iz područja njegove registrirane djelatnosti; c) poslovne bilance ili izvode iz poslovnih bilanca za razdoblje ne dulje od posljednje tri financijske godine ili od dana registracije, odnosno početka poslovanja u predmetnom segmentu, ako je ponuditelj odnosno kandidat registriran, odnosno počeo raditi prije manje od tri godine, ukoliko je objava poslovne bilance zakonska obveza u zemlji u kojoj je kandidat/ponuditelj registriran; u slučaju kada ne postoji zakonska obveza u zemlji u kojoj je kandidat/ponuditelj registriran, dužan je dostaviti izjavu ovjerenu od nadležnog tijela; d) izjavu o ukupnom prometu kandidata/ponuditelja i, kada je to primjereno, o prometu u segmentu poslovanja koji je predmetom ugovora za razdoblje ne dulje od posljednje tri financijske godine ili od dana registracije, odnosno početka poslovanja, ako je kandidat/ponuditelj registriran, odnosno počeo raditi prije manje od tri godine; izjava koja se prilaže ovjerava se kod nadležnog tijela. (2) Ako ugovorno tijelo zahtijeva jedan ili više dokumenata iz stavka (1) ovoga članka, dužno je u tenderskoj dokumentaciji jasno i precizno odrediti dokaze koje je kandidat/ponuditelj dužan dostaviti u svrhu dokazivanja ekonomske i financijske sposobnosti.

Suklano navedenom, ovo tijelo konstatira da točka 3.3.a) tenderske dokumentacije u odnosu na vrstu dokumenata kojim ponuditelji dokazuju ekonomsku i financijsku sposobnost (potvrda poslovne banke da glavni račun ponuditelja nije bio blokiran) nije napravljena suprotno navedenim odredbama Zakona o javnim nabavama.
Međutim, prema mišljenu ovog tijela, preostali zahtjev iz točke 3.3.a) tenderske dokumentacije kojim se zahtijeva da tražena potvrda poslovne banke da glavni račun ponuditelja nije bio blokiran u posljednjih šest mjeseci računajući od dana objave predmetne obavijesti o nabavi na Portalu javnih nabava, bez postavljenog uvjeta u vezi starosti navedenog dokaza u odnosu na ponuditelje koji nisu bili kao gospodarski subjekti registrirani odnosno postojali u navedenom vremenskom periodu, postavljen je suprotno odredbama ZJN, kako navedeni zahtjev ugovornog tijela onemogućava sudjelovanje u predmetnom postupku javne nabave ponuditelja koji nije bio registriran za obavljanje djelatnosti koja se odnosi na predmet nabave, u periodu od šest mjeseci od dana objave predmetne obavijesti o nabavi. S tim u svezi, predmetnu žalbu ovo tijelo smatra utemeljenom.

Naime, činjenica je da je, kako to proizilazi iz predmetnog spisa, žalitelj, kao sudionik predmetnog postupka nabave, registriran/upisan u nadležni Sudski registar kao gospodarski subjekt dana 25.1.2021.god. a da je predmetna obavijest o nabavi objavljena na Portalu javnih nabava 19.3.2021.god. S tim u vezi, konstatira se da gospodarski subjekt koji nije bio registriran za obavljanje djelatnosti u periodu od 6 mjeseci prije objave predmetne obavijesti o nabavi, nije bio

u mogućnosti u smislu dokazivanja svoje ekonomske i financijske sposobnosti, na način propisan točkom 3.3.a) tenderske dokumentacije, u predmetnom postupku nabave, pribaviti potvrdu poslovne banke izdate nakon objave Obavijesti o nabavi na portalu javnih nabava prema kojoj glavni račun ponuditelja nije bio blokiran u posljednjih 6 mjeseci računajući od datuma objave Obavjesti o javnoj nabavi na Portalu javnih nabava.
Iz navedenog proizilazi da takvi ponuditelji (dakle i žalitelj) faktički nisu imali mogućnost da podnesu prihvatljive ponude u predmetnoj nabavi, te je u konkretnom slučaju riječ o kršenju temeljnih načela iz članka 3. stavak (1) Zakona o javnim nabavama, gdje je propisano da je ugovorno tijelo dužno postupati transparentno, u postupku javne nabave ponašati se prema kandidatima/ponuditeljima jednako i nediskriminirajuće na način da osigura pravičnu i aktivnu konkurenciju, u cilju najučinkovitijeg korištenja javnih sredstava u vezi s predmetom nabave i njegovom svrhom.

Imajući u vidu navedeno, ovo tijelo sukladno članku 103. stavak (2) ZJN, predmetni postupak nabave poništava u cjelosti, jer je riječ o povredi postupka kako je pobijana Odluka o izboru najpovoljnijeg ponuditelja (kojom je ponuda žalitelja ocijenjena neprihvatljivom) zasnovana na nezakonitoj točki tenderske dokumentacije (3.3.a) te je na taj način došlo do veze između povrede temelnih načela postupaka javnih nabava zajamčenih člankom 3. Zakona o javnim nabavama i ishoda postupka.

U odnosu na navod žalitelja po kome ugovorno tijelo od izabranog ponuditelja (Vizija d.o.o. Sarajevo) prije donošenja Odluke o izboru najpovoljnijeg ponuditelja nije moglo zahtijevati Pojašnjenje ponude od 5.4.2021.god. pozivanjem na članak 68. stavak (3) ZJN u vezi podugovaranja, konstatira se da se navedena odredba Zakona odnosi na pojašnjenje dokumenta koje su ponuditelji dostavili sukladno čl.45.-51. ZJN u cilju otklanjanja formalnog nedostatka dokumenata, dok je institut podugovoranja u postupcima javnih nabava uređen člankom 73. ZJN.

Na temelju činjenica utvrđenih u postupku i provedenih dokaza, sukladno članku 103. stavak (2), članku 104. i članku 111. stavak (1) točka d) Zakona o javnim nabavama, ovo tijelo riješilo je žalbu kao u dispozitivu ovog rješenja.

Povrat uplaćenih sredstava na ime naknade za pokretanje žalbenog postupka u iznosu od 500,00 KM, izvršit će se na osnovu posebnog rješenja ovog tijela u skladu sa člankom 108. stavak (7) ZJN i člankom 4. Instrukcije o načinu uplate, kontrole i povrata naknada propisanih člankom 108. ZJN.

Pouka o pravnom lijeku:

Ovo Rješenje je konačno i izvršno. Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Sudu BiH u roku od 30 dana od dana prijema rješenja. Taksa na tužbu iznosi 100,00 KM.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
Samir Šehović, dipl. ing.arh.

Dostavljeno:
- „Jani" d.o.o. Mostar
- Porezna uprava FBiH, Sarajevo
- Vizija d.o.o. Sarajevo
- evidencija
- a/a